

narieundervisningen, gælder det om at opnaa Ro. Og Ro og Sikkerhed naas kun, naar der er en nogenlunde fast Ordning, saa at den Plan for Undervisningen, der er lagt, vil vare i længere Tid.

Jeg skal knytte nogle Bemærkninger til § 8, der svarer til § 7 i den gamle Lov. Jeg sætter megen Pris paa den nye Paragraf, der bestemmer, at Ministeriet skal godkende Lærerne og Forstanderen for et Privatseminarium. Efter den bestaaende Lov kan Ministeriet kun dømme om Lærertallet, Lokaler og Undervisningsapparater. Naar disse ere til Stede, kan Seminariet blive anerkendt. Men jeg mener, at naar Staten støtter Privatseminarierne med et betydeligt Beløb, og naar disse faa en væsentlig Indflydelse paa Maalet for Undervisningen og paa Bedømmelsen af, om Maalet er naaet, maa Regeringen sikre sig, at de Folk, som lede og undervise paa Seminarierne, virkelig ere i Besiddelse af den Dygtighed og Samvittighedsfuldhed, der maa udkræves for at kunne forestaa Læreruddannelsen.

Jeg er imidlertid betænkelig ved et Par andre Bestemmelser i § 8. Den ene Bestemmelse er den, som omhandler Maksimumsantallet af Elever, der maa antages i en Klasse. Naturligvis har jeg intet imod, at Ministeren tager et hygiejnisk Hensyn, saa at Antallet af Elever i en Klasse maa rette sig efter Lokalernes Størrelse. Men jeg er noget betænkelig ved at give Ministeren Myndighed til at begrænse et Privatseminariums Elevtal af pædagogiske Grunde. Spørgsmaalet er, om man skal foretrække faa eller mange Elever i en Klasse. Derom ere alle Pædagoger ingenlunde enige. Det er et omtvistet pædagogisk Spørgsmaal, om det er heldigst at have faa eller mange Elever i en Klasse, og i hvert Fald er der ikke indenfor den pædagogiske Verden opnaaet en saadan Sikkerhed og Enighed paa dette Punkt, at man uden videre tør gaa hen og lovfæste noget her. Hvis der er et Privatseminarium, der ogsaa i Fremtiden ønsker at have mere end 28 Elever i en Klasse og maaske vil sætte det op til 30, 35 eller maaske 40 Elever i en Klasse, synes jeg, der skal være Frihed for Seminariet til at gøre et saadant Forsøg.

Den anden Bestemmelse, som jeg er noget betænkelig ved, omhandler Ministeriets Ret til at approbere Afskedigelsen af en Lærer paa et Privatseminarium. Denne Bestemmelse anser jeg for at være ret farlig. Jeg synes, det maa ligge i

Seminariestyrelsens Magt at afgøre, at en Lærer paa et Privatseminarium skal afskediges, naar han ikke passer paa det paagældende Sted. Ministeriet bør ikke have nogen Indflydelse herpaa.

Jeg skal saa gøre nogle Bemærkninger om § 11. Det ærede Medlem fra Langeland (Guldbrandsen), som førte Ordet paa Flertallets Vegne, fremhævede i Gaar, at Privatseminarierne for Eftertiden vilde blive langt bedre stillede end hidtil. De vilde faa rigelig Understøttelse — det blev udtrykkelig betonet —, men dog ikke for rigelig. Dette har givet mig Anledning til at drage en Sammenligning mellem, hvad det koster at faa en Lærer fra et Statsseminarium, og hvad Staten ofrer paa en Lærer fra et Privatseminarium. Jeg har taget det sidste Statsregnskab fra 1907—08. Det viser sig da, at vore fire Statsseminarier have kostet 184,459 Kr. 04 Øre. Derfra maa drages, hvad Seminarierne have haft i Indtægt af de Kendelser, som Eleverne maa betale, nemlig 10,261 Kr. Tilbage bliver 174,198 Kr. 04 Øre. Der er vistnok — jeg vil ikke garantere for Tallenes Nøjagtighed — ikke dimitteret over 108 Elever samme Aar fra Statsseminarierne, men i alt er der dimitteret 401. Det oplyses for Resten i Motiverne til Lovforslaget. Regner jeg altsaa, at de 108 ere komne fra Statsseminarierne og de 293 fra Privatseminarierne, har hver Dimittend fra Statsseminarierne kostet 1,613 Kr. Dertil maa lægges, hvad vedkommende har faaet i Form af direkte Understøttelse. Der bevilges hertil 120,000 Kr. aarlig, og jeg forudsætter, at det er lige let at faa Stipendium, enten man opholder sig paa et privat Seminarium eller paa et Statsseminarium. Det kan blive omtrent 100 Kr. til hver Elev om Aaret, altsaa i alt 300 Kr. Herefter vil en Seminarist fra et Statsseminarium altsaa koste 1,913 Kr. i alt. Samme Aar er der til de private Seminarier givet 63,139 Kr. 64 Øre, til Tilsyn med de fysiske Samlinger 800 Kr. og i Tilskud til Undervisningen i fremmede Sprog 4,500 Kr., altsaa i alt 68,439 Kr. 64 Øre. Det bliver omtrent til hver Dimittend fra et Privatseminarium 233 Kr., hvortil maa lægges de 300 Kr., som gives i Elevunderstøttelse. Staten har saaledes gennemsnitlig ofret 533 Kr. paa hver Dimittend fra Privatseminarierne. Dette vil altsaa sige, at det hidtil har kostet Staten 3½ Gang mere at faa en Lærer uddannet paa et Statsseminarium end paa et Privatseminarium.

Det nye Forslag tenderer hen imod